

TERRA LIBERA

ČASOPIS HLÁSÍCÍ SE K TRADICI LAISSEZ FAIRE

březen 2001 / ročník 2

Pozor na analogie, politici! Ať žije fotbal!

Politici rádi používají analogie, aby vysvětlili prostému lidu, jak je jejich konání důležité pro veřejné blaho, případně jak fungují instituce, na které si sice téměř všichni stěžují, protože v jejich očích ztělesňují mrhání penězi a lidskou energií, ale zároveň jsou údajně nezbytnými stavebními kameny každé moderní společnosti. Ivan Langer se nedávno v televizi snažil jednomu dobrému člověku, který z nějakého důvodu nenacházel na práci politiků u moci nic dobrého, vysvětlit, jak by se měl zachovat. Řekl zhruba toto: „To máte jako ve fotbale. Když se vám nelíbí jedno mužstvo, přestaňte chodit na jeho zápasy a věnujte svou přízeň jinému mužstvu. Ten, kdo nehraje čistou a pohlednou hru, příště spláče nad výdělkem. “Chtěl tedy vysvětlit to, že když se voličovi nelíbí vláda sociálních demokratů, může příště zvolit třeba ODS. Výborně zvolený příklad! Nicméně osvětluje mnohem více, než si je Ivan Langer určitě schopen připustit. Fotbalisté se oproti politikům totiž žijí mnohem počestnějším způsobem. Přesně jak řekl Ivan Langer, když fotbalisté hrají dobře, lidé se na ně rádi chodí dívat, odměňují je svou přízní, kupují si vstupenky na jejich utkání. Hrají-li někteří špatně, ztrácejí příznivce, a tím i možnost výdělků. Hrají-li špatně všichni – tady ale pozor! – člověk se může bez problémů rozhodnout přestat chodit na fotbal a začít chodit třeba do houslí, do knihovny nebo do lesa. (Může se dokonce pokusit založit svůj fotbalový klub, ale když nechce, nic se neděje – on totiž *nemusí*.) Fotbalisté přijdou o zdroj příjmů a nebudou-li chtít hrát zadarmo pro zábavu, musí si najít jinou práci. Ne tak politici. Zde se „hraje“ jinak.

Jak by vypadal svět, kde by se fotbalisté chovali jako politici? V takovém světě by fotbalisté pod pohrůžkou zabavení majetku vybrali každý rok od všech lidí tolik peněz, kolik si sami myslí, že by dokázali utratit za své výplaty, pozlacené kopačky, zájezdy do zahraničí a osobní maséry, tiskové mluvčí a osobní asistentky. Bez ohledu na to, jestli by člověka fotbal zajímal, mohl by se na utkání dívat na fotbalovém televizním kanále placeném opět všemi potenciálními fanoušky (včetně zapřísaahlých odpůrců sportu!), který by „vyváženě“ referoval o všech fotbalových zápasech, nebo ho sledovat přímo na stadionu. I kdyby byly tribuny zaplněny jen manželkami a kamarády fotbalistů, hrálo by se pořád dál a všichni fotbalisté by stále měli své nadprůměrné odměny. Šéf fotbalového svazu by nejúspěšnější obhájce nutnosti existence povinných příspěvků na fotbal obdaroval nejvyššími fotbalovými řády, případně by je jmenoval profesory, když by se jim podařilo vymyslet důvěryhodnou teorii o veřejné prospěšnosti sportu a fotbalu obzvláště. Všichni – Sparťané i Slávisti – by jen neustále opakovali: „Je jedno komu fandíte, hlavně přijďte do hlediště, ať nejsou tribuny prázdné. To by jinak svědčilo o naší zaostalosti. To by svědčilo o tom, že jsme se ještě nezbavili dědictví toho dávno překonaného hokeje, na který jsme povinně platili minulých 40 let. To bychom si před ostatními vyspělými fotbalovými zeměmi udělali ostudu.“ Všechny děti od 6 let by se musely učit hrát fotbal. Učili by jej sice přeučení učitelé hokeje, ale co, vždyť to zas tak velký rozdíl není – dvě brány, místo puku míč, ... Jen ve slabikáři by už nebyli na první straně hráči CSKA Moskva, ale obrázky Anderlechtu Brusel.

Takový fotbalista a takový fotbal by byl každému člověku k smíchu. Čím by si zasloužil toto speciální zacházení? Jestli fotbalisté něco umí, ať to ukáží a lidé rozhodnutí, zda jim jejich umění stojí za návštěvu stadionu. Je-li tomu tak, hlediště bude plné. Jsou-li to ale obyčejní hochštapleři, kteří se nedokážou uživit jinak, než že vyhrožují druhým, že když se na ně neprijdou podívat a nebudou odvádět své příspěvky na fotbal, tak dostanou co proto, pak ať táhnou i se svými výhružkami. Je příliš mnoho jiných důležitých věcí, kterým je třeba věnovat čas a peníze – vzdělání, ochrana přírody, rozvoj vědy, boj se zákeřnými nemocemi... Možná až lidé nebudou vědět co s penězi, zajdou na fotbal, tedy pardon, vzpomenou si na politiku a možná si koupí vstupenku a s chutí zhlédnou jedno tragikomické představení v divadle zvaném parlament. *De gustibus non est disputandum*. Ale každý za své!

Josef Šíma

Sbohem, armádo!

Michael Volný

Kdyby byli zodpovědní činitelé resortu obrany gentilemani z romanticko-historických knih o statečných důstojnících, nezbyvalo by jim po návštěvě generálního tajemníka NATO George Robertsona nic jiného než ihned požádat o revolver s jediným nábojem. A pokud by se v jejich zbrojních skladech ještě našel dostatečný počet nábojů a revolverů (což není zdaleka tak jisté), pak by svá místa rychle „uvolnili“ pro jiné. Asi nikoho teď nepřekvapí, že se tak nestane, neboť spáchání sebevraždy po totálním selhání vlastních schopností není součástí evropské kultury jednadvacátého století.

Jak ale Robertsonova kritika dokazuje, Armáda ČR (AČR) ve své současné podobě je přibližně stejným anachronismem jako harakiri. Nesplnila téměř žádný důležitý požadavek, který na ní byl kladen. Není schopna přilákat do svých řad kvalifikované lidi, zavést moderní komunikační a informační systémy či uskutečňovat to, co odborníci označují termínem „strategická přeprava jednotek“. Užitečnost Robertsonovy návštěvy tkví snad nejvíce ve skutečnosti, že šéf NATO neoznačil za důvod kritiky neuskutečnění koupě nadzvukových stíhaček, neboť správně pochopil, že Českou republiku by takový obchod přivedl ke katastrofickému zadlužení. Robertson v podstatě řekl: „Je to v organizaci.“

Přes to všechno se zdá, že jeho názor se nesetká s žádnou odezvou. Hlasitá diskuse o tom, kolik peněz se má vydat za modernější výzbroj AČR a o jakou výzbroj se má jednat (což lidově řečeno znamená, které firmy mají z příslušných zakázek sklídit zisk), totiž přehlušila tu nejpodstatnější otázku: Kdo by měl v armádě vlastně sloužit?

Skupina lidí sdružených kolem domény *vojna.cz* založila minulý rok občanské sdružení, které se snaží dosáhnout zrušení povinné vojenské služby a zavedení profesionální armády s ponecháním možnosti dobrovolné služby v případě ohrožení. Nevím přesně, proč členové sdružení zvolili tuto formulaci, nicméně

(pokračování na straně 2)

Existuje cesta – Chodorovův princip

Josef Šíma

Žijeme v době inflace legislativy. Zákon stíhá zákon, novela stíhá novelu. Ještě než zákon vejde v platnost uveřejněním ve sbírce zákonů, už někde vzniká komise, která začíná pracovat na jeho změně. Věci *nějak* nefungují. Poslanci jsou na roztrhání a nevědí kam dřív skočit. Návrhy zákonů již nemají čas ani číst. Jsou rádi, když se v jejich politické straně najde jeden, který se alespoň trochu nad novým kouskem legislativy zamyslí. Vzájemně poté vymýšlejí posunkovou řeč, aby jediný, alespoň trochu věci znalý mohl navigovat ostatní, jež nemají ani tušení, pro co mají ve sněmovně zvednout ruku. Nové problémy však vznikají rychleji, než se staré daří řešit.

Vláda vymyslí štědrý sociální systém, aby vyřešila „problém“ nízkých příjmů některých lidí. Principem tohoto programu je přerozdělení peněz od bohatších k chudším. To ovšem způsobí snížení motivace bohatých vytvářet hodnoty a zvýší jejich snahu skrývat část příjmů či je přesouvat do zahraničí. Vláda má tak další problém: Musí se domluvit s ostatními vládami, aby nevytvářely výhodnější daňové podmínky. Musí také změnit daňový systém, aby daňové příjmy získala někde jinde. Je tu ale najednou další problém. Chudší jsou motivováni nepracovat a využít nabízené podpory. Je třeba tedy ještě více peněz, neboť i chudých je najednou *nějak* více; tedy další problém. Vláda většinou reaguje tak, že se pokusí zajistit vyšší mzdy pro chudší část populace, aby se jí nevyplatilo zůstat doma. A máme zde minimální mzdy. Nařízením vlády se ale produktivita práce nemůže změnit. Zvýšená minimální mzda tedy způsobí pouze to, že dojde k nárůstu nezaměstnanosti. Lidé by sice rádi pracovali za více, ale zaměstnavatelé nedokáží jen kvůli vládnímu nařízení vyplácet lidem vyšší mzdy. Čili další problém. S tím vším je spojen nárůst možnosti korupce, který je nutným důsledkem tohoto přerozdělování. Tento problém se vláda snaží řešit zpřísněním kontroly, k čemuž patrně vytvoří nový úřad. Tím se další část lidí produkujících bohatství přemění ve státní úředníky, kteří bohatství pouze konzumují. Společnost tedy zchudne a tak to jde do nekonečna.

Vidíme, že vznikem jednoho vládního programu je vytvořena téměř nekonečná řada nových „problémů“, jež jsou dále „řešeny“, a dávají tak vzniknout dalšímu nefungování, nedostatku a stížnostem lidí, tj. dalším problémům. Příkladem tohoto typu bychom mohli vyjmenovat celou řadu. Je zřejmé, že chce-li někdo skutečně problémy řešit a pouze neznásobovat množství úředníků, kteří nakonec stejně nic nemohou (!) vyřešit, nemůže se zabývat dílčím problémem (např. jakým způsobem získat peníze na podporu nezaměstnanosti z našeho příkladu nebo jak omezit korupci zpřísněním kontroly), protože se nejedná o řešení příčiny, ale pouze o zakrývání důsledků. Všechny výše uvedené problémy lze vyřešit

jedním jednoduchým způsobem: odstraněním prapříčiny všech zmiňovaných problémů, tj. zrušením státního (!) systému sociální pomoci.

Tento principiální a jediný možný způsob řešení vládou generovaných společenských problémů byl v poslední době pojmenován po jeho věhlasném zastánci jako tzv. Chodorovův princip. Je na čase si uvědomit, jaké kumulativní následky vládní počínání má. Každý den vidíme, jak v důsledku jedné regulace vznikají dva a více nových problémů. I kdyby se ale poslanci a ostatní státní úředníci rozkrájeli, přijímáním nových zákonů je nikdy vyřešit nemožno. Je na čase začít snižovat moc státu, a tím podpořit prosperitu země. Je na čase snižovat počty úředníků. Je na čase odstranit skutečnou příčinu zla a zdroj chudoby. Je na čase použít Chodorovův princip. ■

*Frank Chodorov (1887-1966) byl ve Spojených státech působící syn ruských emigrantů, který rozvíjel myšlenky dvou velkých libertariánských myslitelů Henryho George a Alberta Jaye Nocka. Chodorov je pro nás zajímavý tím, že sepsal řadu knih a pamfletů a také po řadu let (1944-51) vydával čtyřstránkový měsíčník *analysis*, který v době šířícího se komunismu a konzervativního antikomunismu představoval jasně vymezenou myšlenkovou alternativu – libertariánum: důslednou obhajobu svobody jednotlivce založenou na respektu k vlastnickým právům.*

Více o Franku Chodorovi:

Hamilton, Charles H.(ed.): *Fugitive Essays: Selected Writings of Frank Chodorov*, Liberty Press, 1980

Stepp, William J.: *The Chodorov Principle*, Daily Articles, <http://www.mises.org>, 22. února, 2001
Rothbard, Murray N.: „Frank Chodorov R.I.P.“, *Left and Right* 3, zima 1967 (http://www.libertarianstudies.org/journals/lar/pdfs/3_1/3_1_1.pdf)
Stromberg, Joseph R.: „Frank Chodorov: A Libertarian's Libertarian“, 30. listopadu 1999 (<http://www.antiwar.com/stromberg/s113099.html>)

Sbohem, armádo!

(pokračování ze strany 1)

fakticky je to stejné, jako kdyby požadovali profesionalizaci armády bez dalšího upřesnění. Proč? Protože Českou republiku nikdo neohrožuje. A nelze předpokládat, že v představitelné době bude Česká republika v ohrožení, které by ospravedlňovalo konskripční armádu vybavenou tankovými prapory. Pravda, někteří pesimisté předpovídají opakování napadení ze strany dvou „sousedních“ mocností. Takové prognózy se jistě dobře prodávají médiím, ale racionální důvod pro ně není. A navíc, co by v takové situaci zmočila česká armáda?

To, že je mnoho dobrých důvodů pro zrušení branné povinnosti, se lze dozvědět nejen z petice, kterou sdružení na podporu svých záměrů právě zahájilo. Zdá se, že odklon od armád založených na konskripci se nestal trendem devadesátých let náhodou. A jistě není náhoda, že profesionální armády fungují a nepotýkají se s problémy armád konskripčních.

Vrchní velitelé, úředníci ministerstva obrany, politici a všichni ostatní, kteří chtějí AČR upřímně pomoci, by měli zrušení branné povinnosti podporovat. Jedině profesionalizací armády stoupne společenský kredit vojáka z povolání (který je podle průzkumu veřejného mínění momentálně na úrovni uklízečky). Jedině do profesionalizované armády přijdou mladí lidé, kteří se budou skutečně chtít podrobit výcviku. Jedině profesionalizací vznikne potřebný tlak na vytvoření koncepce jasně určující, co má patřit mezi úkoly, na které se má AČR připravovat. Bez této koncepce může groteskní „přebrojování“ armády (nutno zdůraznit, že za něj nejsou zodpovědní generálové, ale politici) pokračovat ještě roky a stát další desítky či stovky miliard úplně zbytečně. Je třeba si zvyknout, že být vojákem, podobně jako například policistou, je povolání jako každé jiné. Vyžaduje špičkovou kvalifikaci a z ní plynoucí patřičné finanční ohodnocení. Představa, že toto povolání může někdo vykonávat z donucení a zadarmo pod vedením špatně placených velitelů, je dnes již zcela absurdní.

Navíc teoretická otázka, zda je všeobecná branná povinnost principiálně správná, nebo nikoliv, se v České republice v důsledku korupce (a tradičního systému známých) stala podružnou. Povinné vojenské – případně civilní – službě se totiž v devadesátých letech úspěšně vyhnuli například umělci, sportovci, právníci, a dokonce i jeden člen vlády. A samozřejmě, stejně jako dříve, povinná vojenská služba ani teď není povinná pro blízké nejvyšší elity. Díky těmto nesporným sku-

Solut@on®

internet na vaší straně

Internet Vám pomůže
zvítězit.

My Vám pomůžeme
s Internetem.

Provozovna společnosti:
Na Křivíně 1, 140 00 Praha 4

Telefon: 61 00 94 00
Paegas +420-605-229389
Eurotel +420-602-767756
Fax: 61 00 94 24
E-mail: info@2s.cz
<http://www.2s.cz>

tečnostem se branný zákon zcela jednoznačně a průkazně stal příčinnou hrubé diskriminace a základní nerovnosti mezi lidmi. Náklady ztracené příležitosti vojenské nebo civilní služby jsou dnes takové, že „poškozený“ je motivován udělat téměř cokoliv, aby se jí vyhnul.

Jak ukazují reakce v tisku i průběhy veřejných diskusí, otázka povinné vojenské služby vyvolává až překvapivé kontroverze. Ve všech politických stranách (pochopitelně s výjimkou KSČM) je postoj ke zrušení odvodů více otázkou osobního názoru jednotlivých politiků než součástí jasné programové koncepce té či oné strany. Výsledkem je, že od počátku devadesátých let nedošlo v této otázce k žádnému vyjasnění. Strategie všech vlád byla prozatím taková, že přestože si byly vědomy neudržitelnosti násilných odvodů do armády (ať už z důvodů praktických či morálních), snažily se tento problém vždy odsunout na další volební období a tím se vyhnout nepříjemné povinnosti provést zásadní reformu. Jeden profesionální politik proslul siláckým výrokem o „mračení se na všechny, kteří se snaží branné povinnosti vyhnout“, a to v okamžiku, kdy by se mračení muselo dotýkat více než 90 % vysokoškolských studentů, včetně spolupracovníků a názorových souputníků tohoto politika.

Není pochyb o tom, že povinná vojenská služba je formou nevolnictví (navíc uvalené jen na zlomek populace), které nelze odůvodnit na principech dnešního státu, který si svou rétorikou tolik zakládá na lidských právech. Přesto je pozoruhod-

né, že ji mnoho liberálních politiků a teoretiků obhajuje, a to bez ohledu na právě popsané skutečnosti. Myslím, že je to proto, že tyto pány a dámy osobně uspokojuje pohled na sevřené šiky vojáků, neboť se domnívají, že jsou projevem moci státu, a tím i jich samotných. Mnohé z nich musí pocit, že mohou zničit život člověka, dokonce vzrušovat.

Domnívám se, že se stejným problémem se lze setkat u některých ekologů, kteří, přestože jsou odborně na výborné úrovni, mnohdy zastávají v konkrétních kauzách ultraochranářská stanoviska,

protože zachování původního vzhledu čehokoliv jim osobně navozuje potěšení, které se ve sporu snaží vydávat za objektivní. Skutečné studie o vlivu na životní prostředí pak pro ně nejsou důležité.

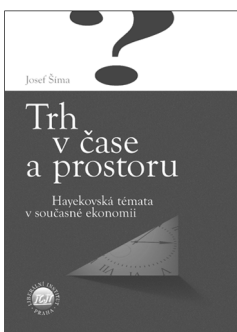
A zdaleka nejlepší příklad tohoto, jak osobní pýcha a osobní vkus mocných ovlivňuje takzvanou demokratickou společnost více než cokoliv jiného, uvádí Milton Friedman v knize *Za vším hledej peníze*. Friedman zde vysvětluje, jak skutečnost, že se příliš mnoho lidí chtělo honosit titulem Guvernér, formovala podobu centrálního bankovníctví v USA. ■

Liberální institut již od svého založení monitoruje míru individuální nesvobody, kterou uvaluje vláda na své občany. Vědecká ekonomická analýza musí na povinnou vojenskou službu nutně nahlížet jako na 100% zdanění lidského kapitálu, kterým je zatížena společenská skupina, kterou lze definovat jako „mladí muži neschopní korupce“. Odpor proti takovému zdanění je zcela konzistentní s dalšími projekty Liberálního institutu, mezi které patří právě i poněkud smutná „oslava“ Dne daňové svobody.

Právě proto se Liberální institut rozhodl přidat k institucím, které zrušení povinné vojenské služby plně podporují. Můžete zde petici nejen podepsat, ale o celém projektu se dozvědět i další informace (I když nejjednodušší je nalézt informace přímo na adrese www.vojna.cz). Ze skutečnosti, že Liberální institut je schopen pod vlivem exaktní analýzy přijmout stanovisko, které je některým jeho vedoucím činitelům možná i osobně nepříjemné, je na první pohled patrné, že Liberální institut intelektuálně ční nad různými politickými organizacemi zdánlivě podobného zaměření a orientace.

Michael Volný

Josef Šíma: Trh v čase a v prostoru

Během posledního století jsme si museli zvyknout na řadu nepříjemností. Války usmrtily miliony lidí, komunismus uchvátil polovinu světa a sociální demokratismus druhou. To vše něco stálo. Z toho dů-

vodu narostly daně do závratných výší a na co nestačily daně, dokonalá inflace. Inflace se stala nejvýznamnějším zdrojem financování ničivých megalomanských experimentů státních plánovačů. Inflace je zlo. Umožňuje skrytě zdaňovat a přerozdělovat. Umožňuje žít jedněm (centrálním bankéřům a jejím státním ochráncům) na úkor druhých (zbytku populace), umožňuje maskovat pustošivé následky státních intervencí. A proto si inflace užíváme: např. americký dolar je dnes zhruba jen 1/20 dolaru z počátku století, česká koruna za 10 let de-

mokratické vlády je jen 1/3 své hodnoty roku 1990. To ale není vše. Jakoby nestačily tyto ničivé dopady, při inflaci se nelze vyhnout dalšímu fenoménu. Tím je hospodářský cyklus. Centrální banka emisí peněz narušuje cenový mechanismus tím způsobem, že vyvolává umělý krátkodobý rozvoj kapitálově náročných výrob, aby posléze nutně následovala krize doprovázená masovou nezaměstnaností, jež je o to větší, čím více se vláda pomocí sociálních programů, minimálních mezd a další inflace snaží tuto krizi „řešit“. Čím více centrální banka podléhá tlaku vlády na zajištění více úvěrů pro podniky (vláda tvrdí: „banka je neodpovědná a nehledí na potřeby hospodářství“), tím větší škody napáchá, neboť o to větší nezaměstnanost a mylná struktura hospodářství vznikne. To je podstata teorie hospodářského cyklu, kterou rozpracovali společně Ludwig von Mises a F. A. Hayek a za níž po Misesově smrti obdržel Hayek Nobelovu cenu za ekonomii. V knize Josefa Šímy je poprvé v České republice tato teorie systematicky vysvětlena a doplněna moderními poznatky, které dokazují platnost

této teorie na současném vývoji – např. při vysvětlení asijské krize. Rakouská teorie hospodářského cyklu je jedinou teorií cyklu, která je zcela integrální součástí obecné ekonomie. Může proto vysvětlit zcela zákonité důsledky existence neutuchající touhy centrálních bank a vlád hradit své zákaznosné projekty a vytvořené dluhy pomocí tzv. inflační daně. Může také, jak ukazuje závěrečná část knihy, vysvětlit důvody vzniku takových situací, jako byla Velká hospodářská krize 30. let. Nešlo totiž o žádnou krizi kapitalismu, krizi z nadvýroby apod. ale o logické vyústění zákaznosných politik centrálních bank. Hospodářské krize totiž nejsou „přirozenou součástí kapitalismu“, proti které musejí centrální banky a vlády bojovat. Vládní monopol emise peněz poskytnutý centrální bance je pravým viníkem. Centrální bankéři a vláda ale dělají vše proto, aby lidé i nadále věřili této staré marxistické poučce. Možná jim ale křivdíme. Možná se nesnaží držet lidi v omylu. Možná nutnosti své existence už uvěřili sami nebo třeba v tento marxistický blud nikdy věřit nepřestali.

Statistika v rukou plánovačů

V kampani o sčítání bylo kouzelné, jak se nás státní plánovači, sociologové a podobná individua snažila přesvědčit o tom, že všechny údaje jsou potřebné a budou využity pro stanovení cílů, programů a dotací. Zaujati svou pravdou nechápali to, že nejvíc se bojíme právě toho, že údaje *pro stanovení cílů programů a dotací skutečně takto využity budou*.

Dan Štastný pojmenoval minulý měsíc v TERRA LIBERA nebezpečí statistiky lépe, než to učinily ostatní komentáře publikované v médiích kdekým. Je totiž triviální vidět ve statistice jen nebezpečí vyplývající z přímého narušení soukromí. Daleko podstatnější je, že statistika funguje jako základní podmínka státních intervencí. Tyto intervence ohrožují naši svobodu více než to, že jsme přinuceni komusi popsat podrobně naše osobní poměry.

Hledejme důkazy těchto tezí v našem právním řádu.

O státní statistice obecně nám pojednává zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Podle § 10 tohoto zákona stanoví na každý rok Český statistický úřad *Program statistických zjišťování*. A máme to. Již letný pohled na jednotlivé roční programy vyhlášené ve Sbírce zákonů formou „opatření“ nás přesvědčí, že sčítání, které vzbudilo takový rozruch, je jen malou špičkou ledovce. Pod hladinou se skrývá netušená byrokracie, která slouží jedinému – získat údaje pro plánování našich životů. Zdá se, že jen v lepším případě nebude získaných údajů nikdy využito. V realitě naneštěstí je ovšem velká část údajů skutečně používána.

V roce 2001 se takto na nás totiž sesype především 120 dotazníků, výkazů, hlášení a šetření prováděných přímo Českým statistickým úřadem. Aby to nebylo málo, máme zde ještě resortní statistiky a pokud dobře počítáme, je to dalších 159 šetření. Pokud byste měli chuť, můžete si tato čísla ještě násobit, protože mnoho šetření má pololetní, čtvrtletní i měsíční periodicitu. Aby bylo učiněno zákonu zadost, jsou jednotlivá šetření v „opatření“ pěkně dopodrobně popsána. Tak se na některá zvlášť vydařená podívejme.

Hned nás zaujme 37 kousků šetření ministerstva školství. Začínají výkazem „Škol (MŠMT) V 1-01 o mateřské škole“, pokračují přes výkaz o školních družinách

a školách v přírodě a série končí logicky u výkazů o vysokých školách. Tak se stát třeba přesně dozví, kolika lidem odepřely jim ustavené samosprávy vysokých škol právo na vzdělání poté, co on sám, ovšem zcela nesmyslně, právo na vzdělání uzákonil. Rovněž stát získá přesný přehled o „úrazovosti studentů vysokých škol“. Účel posledně uvedeného výkazu je půvabně popsán slovy „*podklady budou sloužit jako jeden z aspektů kvality péče o zdraví*“. Takže například získaný údaj „50 vyknutých kotníků studentů VŠ za rok“ je jedním z aspektů kvality péče o zdraví. Dostí nepochopitelné. Většina ostatních výkazů ministerstva školství je zdůvodněna „rozdělením státního rozpočtu“, což považujeme za drzé doznání.

Stát se však takto drze přiznal i u jiných šetření. Tak například čtvrtletní souhrnný výkaz o činnosti dopravců veřejné autobusové dopravy „Dop (MDS) 2-04“ slouží, jak je výslovně uvedeno, *pro cenotvorbu a poskytování dotací*. Je přitom zajímavé, že tyto dva evidentní zločiny jsou v programu označeny jako „výkon státní správy“.

Většina šetření vedených ministerstvem kultury je zase zdůvodněna „tvorbou rozpočtů resortu kultury“. Výjimkou je výkaz „o repertoáru divadla“, o němž evidentně ani ministerstvo neví, na co ho má, a tak jeho účel definuje tautologicky jako *zajištění statistických údajů*.

Šetření „Zem 13-02 Pololetní výkaz o lhnutí drůbeže“ slouží zase státu k *získání podkladů ke stanovování krátkodobých i dlouhodobých prognóz na trhu drůbežářských produktů* a pro *výpočet produkce drůbežního masa*. Zjišťují se tak nejen počty drůbeže v hejnech, ale i počty vylíhnutých mláďat podle jednotlivých druhů, a aby nám ani kuřátko neproklouzlo, tak i vložená násadová vejce. Takže naše úřednictvo má dostatek podkladů k tomu, aby mohlo jít v případě potřeby do akce a z našich daní poskytnout příslušné podpory, třeba když počet vložených násadových vajec poklesne pod úřadem stanovené celospolečenské optimum.

Je pravdou, že se nám toto šetření trochu tuče a překrývá s šetřením „Zem (HZV) 3-04“, což je Výběrové šetření o drůbeži. Je ale rovněž faktem, že v posledně jmenovaném stát zjistí navíc i *krmné dny slepic a celkovou roční snášku*.

Bude napínavé sledovat, jak se toto šetření v krátké době projeví v tom, že na trh s drůbeží bude uvalena nějaká forma regulace či bude někomu z tohoto oboru přiznána dotace.

O tom, že je toto podezření důvodné svědčí i skutečnost, že v roce 1999 bylo například provedeno šetření „Zem (HZV) 1-04“ o skotu. Zjišťovaly se v něm pro potřeby analýz počty skotu a litry nadojeného mléka. A hle. V roce 2000 zde máme nařízení vlády č. 359/2000 Sb. mimo jiné k podpoře chovu krav bez tržní produkce mléka. To znamená asi nakonec podporu výroby bifteků. Stálo to bratru 200 milionů Kč a teď se nám to nějak zamotalo s tou BSE, ale ono to půjde. V případě potřeby dalších dotací podpoříme odbyt nebo likvidaci.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zase poutá pozornost ročním výkazem *průmyslu lýkových vláken*, v němž sleduje například výrobu „*koudele v tunách včetně práce ve mzdě*“. Při určitých zkušnostech nám nedá už moc práce zjistit, proč je právě *průmysl lýkových vláken* statisticky sledován. Statistická šetření se zde již provádějí delší čas, a tak nařízení vlády č. 179/2000 Sb. mohlo na základě získaných údajů zahrnout lýková vlákna mezi výrobky, jejichž dovoz může být licencován. Podle zákona č. 62/2000 Sb. je toto licencování možné proto, aby se uchránilo domácí výrobní odvětví. V důsledku dovozu lýkových vláken nám ceny tohoto produktu tedy neklesnou, no a spotřebitel, toho můžeme dále chránit pomocí dalších zákonů.

Vidíme, že sčítání lidu je v podstatě nevinnou záležitostí. Sdělení pár desítek osobních údajů rozhodně ohrozí naši svobodu méně než to, co se děje tiše každý rok. Naopak to, co úřady každoročně zjišťují, slouží pro skutečné státní plánování. Pro poskytování podpor, pro vybírání daní, pro úřední stanovování cen, ke zpracování státních koncepcí, k regulaci trhu atd. Tedy k aktivitám, kterými stát omezuje naši svobodu.

Čas od času slyším dotazy: „Žijeme ještě v právním státě?“ Vyše uvedená fakta mne vedou k položení otázky: „Nežijeme náhodou v centrálně plánované ekonomice?“

JUDr. Miroslav Sylla, advokát

Předplatné TL na rok 2001

Jak se stát každý měsíc součástí

TERRA LIBERA?

Předplatte si zaslání časopisu

TERRA LIBERA.

Předplatné časopisu TERRA LIBERA na rok 2001 v tištěné podobě doručené na libovolnou adresu v ČR získá ten, kdo uhradí alespoň 0,375 g zlata nebo 150 Kč jedním z následujících způsobů:

- 1) zaplacením v systému e-gold na účet 131844
- 2) platbou v hotovosti na kontaktní adrese TL
- 3) poukázáním daru LI na účet 559461/5100

Všechna čísla roku 2000 lze získat za 0,25 g zlata nebo 100 Kč.

Předplatné elektronické verze TERRA LIBERA ve formátu PDF doručené na jakoukoliv e-mailovou adresu lze získat úhradou minimálně 50 % uvedených částek.

Více o e-gold na www.libinst.cz v sekci TERRA LIBERA.

TERRA LIBERA

je vydávána společností TERRA LIBERA.

Kontaktní adresa:

**TL, c/o Liberální institut,
Spálená 51, 110 00 Praha 1
E-mail: TL@libinst.cz**

Její vydávání není povoleno ani schváleno žádnou státní institucí.